

Yhdessä maailmassa

Moninaisuustyöpaja 10–15-vuotiaille

Oulu Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026

Ohjeet

Intro

Työpajan tavoitteet

- Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- Valinnan tekeminen
- Empatian ilmaisu
- Perusymmärrys yhdenvertaisuudesta ja antirasismien edistämisestä

Miten opettaja voi valmistautua etukäteen?

Tutustu diaan Kestävät kaupungit ja yhteisöt (DIA 5). Lisätietoa dialogikorteista löytyy osoitteessa <https://www.taike.fi/dialogue-cards/dialogue-cards>

Varmista, että sinulla on huoltajien lupa jakaa lapsen taideteoksia.

Valmistele taidemateriaalit: alta löytyy kaksi vaihtoehtoa taidetyöpajoille sekä tarkemmat ohjeet niiden toteuttamiseksi.

Ennen kuin aloitat, on hyvä järjestää luokahuone ei-hierarkkisesti, jolloin kaikki, myös opettajat, istuvat ympyrässä yhden suuren tai pitkän pöydän äärellä.

Diat

Dia 2 Mitä teemme ja miksi

Rasisminvastaisella viikolla (vk 12) järjestetään Oulussa monenlaista ohjelmaa. Tapahtumissa nostetaan esiin ja keskustelun aiheeksi toisten ihmisten kunnioittaminen ja rasismiin puuttuminen. Valtakunnallinen jokavuotinen rasisminvastaisen viikon kampanja on sillä viikolla, jolla vietetään YK:n rasisminvastaista päivää 21.3. Taideteoksista tehdään näyttely, joka on osa viikon tapahtumaa.

Dia 3 turvallisemman tilan periaatteet

Lue turvallisemman tilan periaatteet ulos. Oletteko te kaikki näistä samaa mieltä? Onko lisättävää?

Dia 4 Moninaisuus

Voit kertoa lyhyen intron monimuotoisuuden aiheeseen. Voit käyttää alla olevaa tekstiä tai ehkä sinulla on jokin toinen tapa selittää se?

Monimuotoisuus tarkoittaa, että ihmisillä on erilaisia ominaisuuksia tai rooleja, joilla he rakentavat omaa identiteettiään. Ominaisuudet voivat liittyä siihen, näetkö itsesi poikana vai tyttöinä vai ei-binäärisenä, missä asut, miltä näytät, mitä kieliä puhut, kuinka vanha olet ja niin edelleen.

Tämän moninaisuuden muodostavat ominaisuudet ovat läsnä samassa henkilössä samanaikaisesti.

Joskus valitettavasti ihmisiä kohdellaan eri tavalla ja toisinaan huonosti näiden ominaisuuksien vuoksi. Sitä kutsutaan syrjinnäksi. Toisin sanoen henkilö voi kokea syrjintää useista eri syistä, jolloin syrjinnän kokemukset kasaantuvat ja jolloin mahdollisuudet syrjäytymiseen tai ulkopuolelle jäämiseen kasvavat. Kun syrjintää tapahtuu esimerkiksi ulkonäön, puhutavan tai muun identiteetin vuoksi, sitä kutsutaan rasismiksi. On tärkeää, että huomaamme tämän tyyppiset tilanteet ja tunteet ja estämme niiden sattumisen uudelleen. Jokainen tekee virheitä ja voi satuttaa toista tahattomasti, mutta tärkeintä on olla empaattinen, älä olet toisesta ihmisestä mitään ja olla valmis oppimaan, jos et tiedä jotain.

Pysähdy lukiessasi/puhuessasi ja kysy lapsilta esimerkiksi: "Mitä tämä sana tarkoittaa?"
"Ymmärrätkö mitä tämä tarkoittaa? Mitä mieltä olet tästä?"

Dia 5 Kestävät yhteisöt

Elämme tässä maailmassa yhdessä ja tekomme vaikuttavat ympärillämme oleviin ihmisiin. Tämä dia esittelee yhden Taiteen edistämiskeskuksen moninaisuuden asiantuntijoiden kehittämistä dialogikorteista. Lisätietoa korteista löytyy alta.

Tämä kortti käsittelee kaupunkien ja yhteisöjen aihetta (Kestävän kehityksen, Agenda30 tavoite 11: Kestävät kaupungit ja yhteisöt). Pyydä oppilaita keskustelemaan näistä aiheista. Miten nämä haasteet voisivat edistää tai estää Kestävin kaupunkien ja yhteisöjen -tavoitteen toteutumista?

Dia 6 Omia kokemuksia

Nyt sana on vapaa oppilaille ja tavoitteena on, että he voisivat jakaa ajatuksiaan ja kokemuksiaan. Pyydä oppilaat miettimään näitä kysymyksiä, kirjoittamaan vastaukset muistiinpanoihin ja keskustelemaan niistä joko pareittain tai yhdessä koko ryhmän kanssa.

Dia 7 Taideteoksen tekeminen

Valitse etukäteen yksi sinulle ja luokallesi sopiva vaihtoehto.

Vaihtoehto 1 Videomuotokuva

Valmistaudu etukäteen:

Tarkista jokaisen oppilaan valokuva-/videoluvat etukäteen. Voiko heidän ääntään tallentaa ja toistaa julkisessa paikassa? Tämä taideteos on mahdollista tehdä niin, että tekijä pysyy anonyyminä.

Tarvitset ipadit/kamerat, mieluiten yhden jokaista opiskelijaa kohden.

Prosessi:

Oppilaat katsovat keskustelun aikana tekemiään muistiinpanoja. Voit laittaa kysymykset sisältävän dian (dia 6) esille myös taiteen tekemiseen aikana. Jokainen opiskelija kirjoittaa muistiinpanoista tekstikappaleen, joka vastaa kysymykseen "Mikä saa sinut tuntemaan olosi hyväksytyksi?"

Oppilaat voivat vastata siihen kysymykseen millä tahansa kielellä.

Ohjeet lapsille:

Valitse paikka, jossa tunnet olosi mukavaksi. Sen pitäisi olla rauhallinen paikka, jossa voit keskittyä ja ajatella. Siinä ei saa olla valokuvia tai muita esineitä, jotka voivat vaarantaa sinun tai toisen henkilöllisyyden. Miksi tämä on hyvä paikka? Mitä se kertoo sinusta? Teemme videomuotokuvan siitä paikasta. Videomuotokuva on lyhyt video, jossa kädessä pidettävä kamera tai puhelin tallentaa henkilön tai tilan yhdellä pitkällä kuvalla ilman laajoja muokkauksia tai erikoistehosteita.

Pidä tablettia/puhelinta kasvosi edessä niin, että kun puhut sen mikrofoniin, äänesi on kova ja selkeä. Kamera on suunnattu kasvojesi vastakkaiseen suuntaan, se tallentaa ympäristöäsi (eikä sinua). Voit seistä, istua, makuulla - millä tahansa tavalla tunnet olosi mukavaksi.

Nämä kysymykset voivat olla avuksi: Miten äänesi muuttuu, kun puhut muiden ihmisten edessä? Ystävän kanssa? Kaupan kassalla? Miltä kehosi tuntuu erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa? Luokahuoneessa? Kotona? Missä kehossasi tunnet jännitystä?

Rentoudu. Hengitä syvään ja hengitä hitaasti ulos. Rentoudu ja laske hartiat alas. Puhu hitaasti ja selkeästi. Lue lausuntomme ääneen, jotta maailma kuulee. Ajatuksesi ja tunteesi ovat tärkeitä. On tärkeää, hyväksyttävää ja hyvää jakaa maailmasi muiden kanssa."

Aikaraja on 3 minuuttia. Voit tehdä 1–3 otetta ja valita niistä yhden joista pidät eniten.

Vaihtoehto 2 Unelmakaupungin kartan tekeminen

Valmistele etukäteen: A3-kokoisia valkoisia piirustuspapereita. Lyijykynät, tussit ja muut perusvälineet. Lisäksi liimaa, kangaspaloja sekä kierrätysmateriaalia voivat olla hyödyllisiä.

Laittaa näytölle satelliittikartta koulun alueesta.

Prosessi:

Opettaja näyttää paikallisen alueen kartan näytöllä. Oppilaita rohkaistaan kysymään myös muita paikkoja, esimerkiksi kotikaupunkiaan, paikkaa, josta heidän suosikkibändinsä on kotoisin jne.

Pyydä lapsia piirtämään kartta tulevaisuuden kaupungista. Kutsu lapsia katsomaan muistiinpanojaan keskustelusta. Voivatko he löytää inspiraatiota sieltä? *Mikä tämän kaupungin nimi on? Mitkä ovat paikkoja, joissa tuntee olonsa turvalliseksi, hyväksytyksi ja mukavaksi? Mitä paikkoja tarvitsemme tulevaisuuden kaupungissa? Voit valita minkä tahansa tyylin piirtääksesi karttasi. Se voi olla niin yksityiskohtainen tai abstrakti kuin haluat.*

Dia 8 Jakaminen ja reflektointi

Ehdota jokaiselle lapselle mahdollisuutta esitellä taideteoksiaan. Onko niillä jotain yhteistä? Miten ne kaikki liittyvät toisiinsa?

Kiitoksia jakamisesta!

Lisätietoa:

Dialogikortit

Huomaa, että tämä työpaja **ei vaadi dialogikortteja ja onnistuu ilman niitä.**

Dialogikortit ovat uusi työkalu, joka auttaa avaamaan kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen käsitteitä ja edistämään yhdenvertaisuutta ja kestävyyttä taide- ja kulttuuripalveluissa. Tilaa maksuttomat kortit ja aloita rakentava keskustelu työyhteisössäsi kohti moninaisempaa ja kestävämpää Suomea.

Dialogikortteja käytetään työpajoissa. Korttien mukana tulevasta fasilitaattorin ohjekirjasta saat tarvittavat tiedot ja materiaalit työpajojen järjestämiseen. Voit myös tilata sertifioidun dialogikorttifasilitaattorin Kulttuuria kaikille -palvelun moninaisuusagenttien joukosta.

Työpajoissa voidaan pohtia, miten kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys näkyvät työyhteisössä ja miten organisaatio voi kehittää toimintaansa vielä yhdenvertaisemmaksi ja kestävämmäksi. Lisäksi voidaan miettiä, miten organisaatio voi toimia yhdenvertaisesti ja

kestävästi suhteessa yhteisönsä arvoihin ja strategioihin. Tavoitteena on saavuttaa konkreettisia muutoksia.

Kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen dialogikortit ovat opetus- ja kulttuuriministeriön ja Taiken yhteistyön tulosta.

Tämän työpajan tekijästä:

Anastasia Artemeva on yhteisötaiteilija. Hänen sosiaalisten ja luovien projektiensa tarkoituksena on tutkia ja luoda tilaa viestinnälle ja vuorovaikutukselle. Anastasia työskentelee taideinstallaatioiden, performanssin valokuvan aloilla ja ohjaa taidetyöpajoja.

Anastasia suoritti kandidaatin tutkinnon Limerick School of Art and Designista (Irlanti) vuonna 2012 ja valmistui MA Aalto-yliopistosta vuonna 2016. Hänen viimeaikaisiin projekteihinsa kuuluu muun muassa taide- ja tutkimustyö vankeutta käsittelevässä Prison Outside -projektissa.

Anastasia on sertifioitu Kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen Dialogikortit -työpajojen fasilitaattori.

Yhteystiedot: [anastasia.artemeva\(a\)outlook.com](mailto:anastasia.artemeva(a)outlook.com)